

Tilläggsisolera och sätt upp ny panel

Varmare och skönare i stugan

Med en tjockare isolering får du och familjen ännu större glädje av friggeboden.

När du har isolerat, är det rena nöjet att sätta upp ny fasadpanel. Eftersom vi här väljer lärk får huset ett nytt utseende.

En liten stuga eller friggebod får ett helt nytt utseende om du sätter upp ny fasadpanel. Och med extra isolering blir det varmare och skönare i stugan!

Den gamla fasaden på den lilla stugan nästan tigger om att bytas ut. Den har spruckit och det är svårt att underhålla den. Och eftersom vi vill använda stugan även på vintern, är det dags att ersätta de gamla fönstren och komplettera isoleringen. För så snart temperaturen kryper ner till nollstrecket glöder de elektriska elementen röda, när de ska försöka hålla värmen.

Det är därför givet att den nya fasaden ska kombineras med både byte av fönster och tilläggsisolering. Ja, även den gamla ytterdörren byts ut.

Sätter du igång med ett liknande arbete ska du kolla isoleringen så snart den gamla fasadpanelen har tagits bort. Den kan ev. vara så hoptryckt eller dålig att den helst bör bytas ut. Och kan du se att ångspärren bakom isoleringen inte är

tät, så ta bort den och sätt upp en ny eller komplettera den gamla.

Ofta är det enklast att ta bort både isolering och ångspärr utifrån (fasaden är ju öppen). Nackdelen är att ångspärren inte sluter helt tätt. Därför rekommenderar vi att du sätter upp den nya ångspärren från insidan, innan du monterar nya gipsskivor (eller annan innervägg).

Sätt ångspärren på insidan

Innan du kan tilläggsisolera utanpå den gamla, måste du sätta upp en extra regelstomme, där den nya isoleringen sätts i spänn. Utanpå fästs ett vindtätt skikt som håller blåsten borta från isoleringen. Här har vi använt vindpapp som

Gör Det Själv

SVÄRIGHETSGRAD:

Var noggrann när du sätter upp fasadpanelen. Det ser inte snyggt ut med olika avstånd mellan brädorna!

TIDSÅTGÅNG:

3–5 dagar för en stuga som denna (12 m²).

PRISBILD:

Isolering och trä: 25 000 kr.
Lärk kostar cirka 35 kr/m,
gran 12 kr/m. Det går åt cirka
575 löpmeter, så du sparar
13 000 kr på att välja gran.

är asfaltimpregnerad. Du får aldrig använda ett ångtätt material på den utvändiga sidan av isoleringen, för då samlas det fukt i väggen

Utanför vindpappen sätts ett antal vågräta distanslistor. De har två funktioner. Dels ser de till att det cirkulerar luft på baksidan av fasadpanelen. Dels används de som spikreglar att fästa panelen på.

Den stående panelen är klassisk i sin konstruktion. Det är helt enkelt en gammaldags lockpanel, där locket är lika stort som panelbrädorna.

Det är en smaksak om du vill måla fasaden. Här strök vi lärkbrädorna med olja innan de sattes upp.

Klara, färdiga, gå!

Fasadpanelen var egentligen rena fusket. Den bestod av spårade plywoodskivor, och nu hade skivorna blivit så fula att hela stugan såg "härjad" ut. Inte nog med det. Fönster och dörr var dessutom otäta och isoleringen inte tillräcklig. Det var knappt så att man kunde be sina gäster övernatta i stugan.

När fasadbeklädnaden har tagits bort bör man undersöka regelstommen Ser den fin ut eller finns det tecken på svampangrepp? Rötangrepp? Låt i så fall en fackman undersöka skadorna. Kontakta ev. försäkringsbolaget för goda råd. Behandla alla utsatta delar med olja.

1 När du har beräknat hur mycket material som går åt och fått hem det, så kan du sätta igång. Vi börjar med att plocka bort foderlisterna runt fönstren.

Det är en fördel att utföra arbetet i etapper, så att en öppen vägg snabbt täcks av ny panel.

2 Fasadskivor kan orsaka en del problem, framför allt om de har satts fast med långa spikar. Vi lossade skivorna lite, knackade in dem igen och då kunde vi få fatt i spikarna och dra ut dem.

3 Fönsterbågen tas bort innan karmen kan brytas loss från väggen. Vi sågar ett spår snett uppåt i karmen, för att lättare få ut karmen. Det gäller att såga där det inte finns skruvar eller spikar.

4 Nu är det lätt att få grepp med kofoten och bryta loss karmen. Vi börjar på den sida där vi har sågat spår, och fortsätter sedan hela vägen runt.

5 Hur tjock är isoleringen? Stick in tumstocken eller mätbandet längs en regel. Här är isoleringen 95 mm, och det är inte mycket. Vi ska lägga på ytterligare 45 mm – det är inte optimal tjocklek men får räcka för vår lilla gäststuga.

Bygg utanpå

När den gamla fasadbeklädnaden är borta undersöks isoleringen. Den ska eventuellt tas ut och ersättas av ny. För att göra en tilläggsisolering är det nödvändigt att bygga på väggen med ytterligare en regelstomme.

Den fäster vi lätt på de lodräta stolpar som är stomme i den gamla väggen. Genom att använda vågräta regler får vi köldbryggor endast där reglarna korsar varandra, och samtidigt får vi underlag att spika i, när de stående fasadbrädorna ska på plats. Om du inte byter fönster, ska du tänka på att en utvändigt tilläggsisolering innebär att fönstren "försvinner" in en bit i ytterväggen.

1 Om den gamla isoleringen är dålig, har sjunkit ihop eller består av småbitar, ska du byta den. Här kunde vi nöja oss med att komplettera med ett par bitar.

2 Skruva fast en vågrät regel på syllén och fortsätt med nästa regel 55 cm ovanför (om isoleringen är 56 cm bred, för då kan den sättas i spänn). Vi håller avståndet med två regler.

3 Regla upp runt fönster- och dörröppningar, så att de ramas in. De lodräta reglarna ska fästas med flera skruvar för fönstren ska fästas i dem.

4 De nya fönstren sätts på plats. Eftersom panelen ännu inte är på plats ska du tänka på att sätta fönstret så att det kommer ut en bit från ramen. Här låter vi det sticka ut 5 cm. Justera fönstret med kilar eller kuddar så att det hamnar lod och våg.

5 När karmen har justerats, skruvas den fast. Här använder vi vanliga skruvar, men du kan även använda justerbara karmskruvar. Till justering används luftkuddar som heter winbags. De är enkla att arbeta med.

MATERIAL

Lärk har flera fördelar, men tro inte att träet håller för evigt utan underhåll. Lärkbrädor ska precis som brädor av furu och gran underhållas med olja eller färg, dock inte lika ofta. Här har brädorna oljebehandlats.

VERKTYG

Luftkuddar är geniala till fasthållning av fönster medan de justeras in lod- och vågrätt. Luftkuddarna heter Winbag och finns på byggvaruhus. Läs mera om dem på: www.baratools.com

Ny isolering

1 Fyll ut mellan reglarna med mineralull. Det går snabbt och utan spill. Du kan använda skivor eller rulle – det har ingen betydelse.

2 Isoleringen skyddas med vindpapp. Den fästs snabbt och lätt på reglarna med häftklammer. Överlappningen ska vara minst 30 cm. Tryck in bottenlister runt fönster och dörr och dreva sedan i spingan från utsidan.

De olika skikten i ytterväggen

Man ser bara fasadpanelen, men en trävägg består av många olika skikt.

Den bärande konstruktionen består av regler och stolpar, alltså en regelstomme. Denna förstärks när den stående fasadpanelen har monterats och den invändiga beklädnaden av gipsskivor har skruvats fast. Då blir stommen nämligen ganska stum och rör sig inte i sidled.

Den gamla isoleringen kan ev. ersättas av en ny, som är tätare och effektivare. Tilläggsisoleringen utförs här utvändigt eftersom panelen ändå skulle bytas. Men den kan även utföras invändigt.

Här har använts 45 x 45 mm regler, men du kan även gå upp till 45 x 70 eller 45 x 90 mm regler om du vill ha plats för ännu tjockare isolering.

VIKTIGT

Undvik fuktproblem. Om din stuga inte ska värmas upp hela året, ska du inte sätta ångspärr i den. Då finns nämligen risk för fuktproblem på vintern. Sätt i så fall hellre upp en ångbroms, som är mer öppen än ångspärren.

3 Sätt vågräta distanslister på utsidan av reglarna och skruva fast dem. För att hitta reglarna har du redan satt märken på vindpappen.

4 Distanslister fästs också runt fönstret. Det är inte så noga med hörnfogarna. De försvinner ju när du har spikat fast fasadpanelen.

5 Skjut in fönsterblecket i spåret i karmen och spika sedan fast det i distanslisten. För att spikarna inte ska rosta, väljer vi spikar av aluminium.

Fasadpanel

Till utvändigt beklädnad av fasaden har vi valt stående panel – en variant av den klassiska svenska lockpanelen. Här är lockbrädan lika bred som brädan bakom.

Lockpanel ger flera fördelar: Den åstadkommer naturlig luftcirkulation bakom panelbrädorna. Den kan sättas upp så att du slipper klyva en bräda på längden. Det gör man genom att rycka de bakre brädorna lite närmare varandra. Det syns inte när lockbrädan satts upp.

Det är alltså avståndet mellan de bakre brädorna som avgör om du måste klyva en bräda på längden eller ej. För att göra det lätt för oss gör vi en måttstock där brädornas bredd markeras. Läs mera om måttstocken nedan.

3 Med en vinkelrät mall av två lister kan du snabbt markera på de bakre brädorna var de yttre ska placeras. Eftersom våra brädor är 10 cm breda väljer vi en 2,5 cm bred list till mallen.

1 Markera på distanslisterna var de bakre brädorna ska sitta. Fäst måttstocken i ena änden och lyft den sedan tills du ser att du får plats med hela brädor på väggen. Överför märkena från måttstocken till distanslisten med vattenpass.

4 De yttre brädorna i fasaden hålls mot märkena och fästs i distanslisterna med minst 75 mm långa skruvar. Placera skruvarna på annan höjd än skruvarna i de bakre brädorna för att listen inte ska spricka.

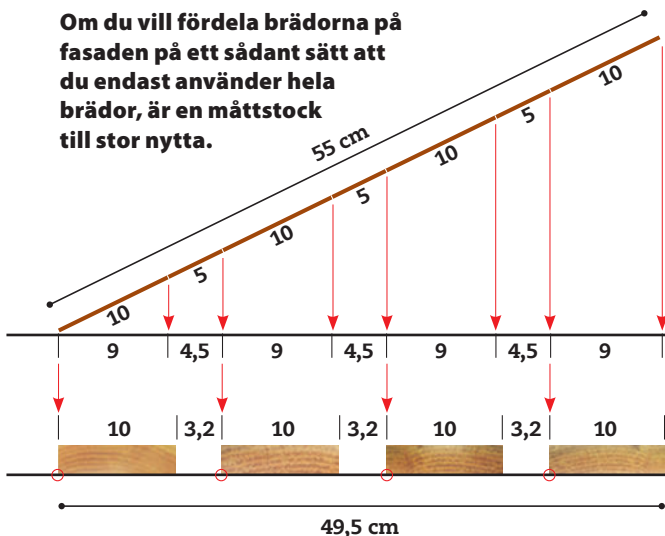
2 Håll brädorna mot markeringarna och fäst dem i distanslisterna med 55 mm skruvar. Brädorna ska vara lite för långa och sticka ut nertill. De sågas av till sist. Vänd kärnsidan av brädan utåt.

5 Brädorna under fönsterblecket skjuts upp mot blecket innan de sänks ner ett par millimeter och fästs. Annars finns risk att blecket pressas upp. Den övre delen av blecket kan sedan täckas med en list, som skruvas fast.

Fördela brädorna rätt

Om du vill fördela brädorna på fasaden på ett sådant sätt att du endast använder hela brädor, är en måttstock till stor nytta.

Exempel:

Du ska sätta upp ett antal hela brädor på en vägg som är 49,5 cm. Eftersom vi här använder 100 mm breda brädor med 5 cm mellanrum, delas måttstocken i bitar på 5 resp. 10 cm. Används 95 mm brädor på 40 mm avstånd ska de måtten markeras. Cirkelarna anger var brädorna ska placeras.

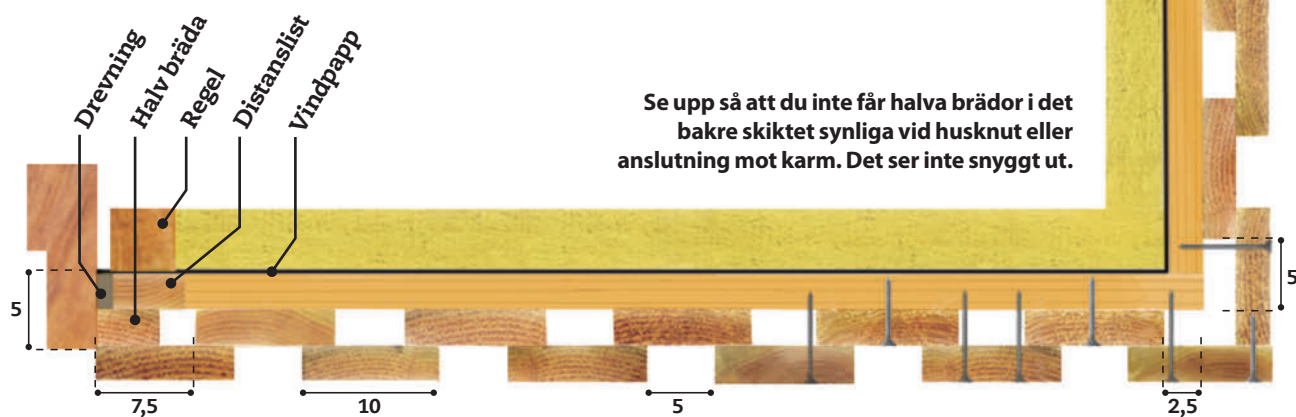
DETTA HAR ANVÄNTS

Material

- Vågräta reglar, 45 x 45 mm
- Distanslister, 25 x 50 mm sågat trä
- Fasadbrädor, 25 x 100 mm lärk
- 45 mm mineralull
- Grundolja och lärkträolja – det går även bra med vanlig träolja
- Climate-skruvar, 4 x 60 mm; 5 x 80 mm
- Rostfria skruvar till lärkbrädor, 4,2 x 55 mm och 4,8 x 75 mm
- Karmskruvar, 7,5 x 115 mm
- Drevremсор, botteningslist
- Fönsterbleck och spikar av aluminium
- Fönster och dörr (ej med i prisbilden)
- Vindpapp

Så här sitter brädorna

Här kan du se en skiss av den variant av lockpanel som vi har använt. Längst ner till höger ser du hur husknuten konstrueras med endast hela brädor och till vänster hur panelen ansluts mot en karm med en lodrät regel och en halv bräda. Utrymmet mellan karmen och regeln kan fyllas med drevremсор.

[efter]

[före]

Fasadskivorna av spårad plywood hade spruckit, det var otätt runt fönstren och isoleringen var inte tillräcklig.

Man kan knappt känna igen den lilla stugan. Den har fått ny fasadpanel av lärkträ som oljebehandlats och dessutom nya fönster och ny dörr. Bakom fasaden har isoleringen förbättrats och en ångspärr har satts upp. Även taket har renoverats med nya vindskivor, takfotsbrädor och ny beläggning av shingel.